

Beste leden,

Dank voor jullie reacties op het concept verkiezingsprogramma 2019. Door de programmacommissie, de fractiemedewerkers én de leden is er tijdens veel vergaderingen en verdiepende sessies hard en met plezier gewerkt aan een helder document.

De reacties waren veelal positief en de amendementen constructief. Dank daarvoor. De één vond de gekozen woorden soms te stellig, de ander vond het op andere punten juist niet scherp genoeg. Met elkaar kwamen we tot de juiste toon en actiepunten.

Hieronder staan de binnengekomen amendementen beschreven, samen met het advies van de commissie zoals we deze tijdens de ledenvergadering op 15 december zullen doornemen.

Hertlike groetnis fan de programmacommissie,

Henni van Asten, Siepie Hylkema, Aafke Postma, Remco van Maurik, Rieks Osinga, Marijke Roskam

---

Amendement 1: Willem de Graaf, Jan Vledder en Rolie Groninger (alle drie een amendement met dezelfde strekking, dus gecombineerd door programmacommissie)

Haadpunt 1: Winne mei de mienskip

Bestaande tekst : Friezen earst.

Voorgestelde tekst: verwijderen

Motivatie: "Friezen earst" vinden de indieners populistisch klinken, alsof er een groep mensen voorrang krijgt. Dat strookt niet met een iepen mienskip / gastvrij Fryslân.

Advies programmacommissie: Overnemen. De programmacommissie bedoelde dat de mienskip zelf eerst moet kunnen ondernemen, maar begrijpt dat de zin een verkeerd beeld op kan roepen.

Amendement 2: van Theo van Gilst

Hoofdstuk 4. Winne foar goeie soarch

Bestaande tekst: Winne foar goeie soarch

Voorgestelde tekst: Winne foar goeie en **betaalbare** soarch

Motivatie: inperken eigen risico

Voorstel programmacommissie: Gewijzigd overnemen: betelbere.

Amendement 3: Theo van Gilst

Hoofdstuk 5. Winne mei goed wenjen

Bestaande tekst: Winne foar goed wenjen

Voorgestelde tekst: Winne mei goed en **duurzaam** wenjen

Voorstel programmacommissie: Gewijzigd overnemen: 'duorsum'

Amendement 4: Theo van Gilst

Toevoegen aan verkiezingsprogramma: De PvdA gewest Fryslân zal zich hard maken voor het verbeteren van de positie van pensioengerechtigden.

Motivatie: 'U schrijft dat in 2030 1 op de 5 Friezen 65 jaar of ouder is. Mede op grond daarvan en vanwege het feit dat het pensioenakkoord onlangs mislukt is, stel ik voor om in het verkiezingsprogramma een passage toe te voegen over de positie van de pensioengerechtigden. Kortom het reden is het mislukken pensioenakkoord en sterk toenemende vergrijzing in onze provincie.'

Voorstel programmacommissie: Afwijzen. De programmacommissie deelt de landelijke zorg rondom de pensioenen en het besteedbaar inkomen van pensioengerechtigden. De commissie heeft een specifiek provinciaal programma geschreven, waarin wordt beschreven wat we in Fryslân kunnen doen en wat er binnen onze regionale macht ligt. Men is van oordeel dat er op meerdere plekken in het concept verkiezingsprogramma aandacht wordt besteed aan ouderen en mensen die kwetsbaar zijn. Om specifiek de groep te gaan benoemen die een pensioen geniet, zonder nadere aanduiding en zonder duidelijk actiepoint of voornemen, lijkt de commissie niet wenselijk.

Amendement 5: Bonne Bruinsma

Side 15 Legacy

Bestaande tekst: De *erfenis* van culturele hoofdstad...

Voorgestelde tekst: feroarje yn: de *opbrengst* van culturele hoofdstad... Of: de *winst* van culturele hoofdstad...

Toelichting: *Ervenis* hat wat negatyfs yn him, geeft Bruinsma aan.

Voorstel programmacommissie: Overnemen, waarbij de programmacommissie kiest voor 'opbrengst' ter vervanging van het woord 'erfenis'.

Amendement 6: Ad van der Grijn

Hoofdstuk 3 Milieu (pagina 25, 26)

Voorgestelde tekst: de zinsnedes over 'kernafval', 'kernenergie' en 'thorium' schrappen.

Toelichting: De motivatie is dat het de komende vier jaar niet aan de orde is. Van der Grijn verwijst naar het IPCC-rapport waarin is aangegeven dat we de doelen uit het Klimaatakkoord nooit kunnen halen zonder kernenergie en vindt het daarom niet verstandig om de discussie hierover op voorhand op slot te zetten. Daarnaast stelt hij dat thoriumtechnologie veelbelovend is voor de toekomst omdat dat vrijwel geen afval oplevert en er voldoende thorium aanwezig is om honderden jaren kooldioxidevrij energie op te wekken. Nu de discussie hierover blokkeren is onverstandig.

Voorstel programmacommissie: Afwijzen. De commissie wil duidelijk zijn. Kernenergie, noch thorium zal binnen afzienbare termijn een reële oplossing zijn voor onze klimaatopgave. De discussie hierover leidt af van de opgave die in de komende vier tot acht jaar aan de orde is.

Amendement 7: Willem de Graaf

haarpunt 12: Winne op 12 haarpunten

Bestaande tekst: Winne op 12 haarpunten

Voorgestelde tekst: Winne op 11 haarpunten

Toelichting: aanpassing lijkt mij vanzelfsprekend, 11 haarpunten sluit ook mooi aan bij de 11 Friese steden

Advies programmacommissie: Overnemen.

Amendement 8: Dolph Kessler

Onderwerp 'zonnepanelen' (p.13, vijfde punt van boven concept verkiezingsprogramma).

Bestaande tekst: de regel *'geen landbouwgrond vol panelen die in het bezit zijn van grote investeerders'* te schrappen

Voorgestelde tekst: de regel *'Bij de aanleg van zonne energie farms krijgt de landschappelijke inpassing hoge prioriteit. Tevens worden ecologen om advies gevraagd om er voor te zorgen dat de benutte grond óók natuurwaarden (toename van soorten rijkdom en aantallen vogels, insecten en planten) oplevert.'*

Toelichting: Dit is een vreemd voornemen. We vinden het met elkaar prima dat op vrijwel alle terreinen van het maatschappelijk leven ondernemingen kunnen functioneren. Denk aan NUON, Friesland Campina, Boerenbedrijven met 100 den koeien, reclamebureaus, scheepswerven, ect, ect. En nu ineens zou grootschalige en commerciële zonne energie opwekking niet mogen en zijn we tegen grote investeerders.

Deze passage strookt niet met hoe de PvdA aankijkt tegen ondernemingen. Die mogen er zijn, mits ze door maatschappelijke regelgeving gecontroleerd worden en binnen publiek vastgestelde randvoorwaarden willen functioneren. Deze passage zet bovendien ook toekomstige ontwikkelingen op slot. Er zijn toch al te veel koeien in Nederland en Friesland.

Met grootschalige zonne - energie farms sla je, mits goed ingepast in het landschap, meerdere vliegen in één klap:

- Een bijdrage aan de klimaat doelstellingen
- Een bijdrage aan vermindering van het landbouw oppervlakte (fosfaat)
- Vrijwel geen horizon vervuiling in vergelijking met wind energie.
- En waarschijnlijk een positieve ecologische bijdrage aan soorten rijkdom en aantallen vogels, planten en insecten (hiervoor is onderzoek nodig hoe je dat het beste kan realiseren).

Ik vermoed dat de aanleg van zonne energie farms een interessant “bijproduct” kan opleveren mits daar aandacht aan besteed wordt bij het aanleggen. Namelijk plekken waar vogels, insecten, planten en bloemen min of meer in vrijheid kunnen functioneren en niet verstoord worden door maai -machines. Oftewel, minder raaigras en meer natuur. Juist in Friesland zou dit goed moeten worden onderzocht en gestimuleerd.

Parallel: ook de zeebodem tussen windenergie parken op zee schijnt er ecologisch op vooruit te gaan. Daar zijn het niet de maaimachines maar de vissersboten die geen schade meer kunnen aanrichten.

Advies van de programmacommissie is: Gewijzigd overnemen. Het amendement zien we als aanvulling en niet als vervanging van de bestaande tekst. De voorgestelde tekst kan worden toegevoegd zonder de bestaande tekst te schrappen. Wel zonne-energie farms vervangen door zonneparken.

Amendement 9: Willem de Graaf

haadpunt 6: Winne mei ús lânskip

Bestaande tekst: We zijn tegen gasboringen in de Friese bodem en onder de Waddenzee. De Waddenzee als UNESCO wereld erfgoed biedt geen plek aan activiteiten in de bodem, welke verstorend kunnen zijn aan de natuur.

Voorgestelde tekst: We zijn tegen gas- en zoutboring in de Friese bodem en onder de Waddenzee. De Waddenzee als UNESCO wereld erfgoed biedt geen plek aan activiteiten in de bodem, welke verstorend kunnen zijn aan de natuur.

Motivatie: Het accent welke het veto op de gasboringen in de hoofdpunten krijgt, zou ook moeten gelden voor de zoutboringen. Weliswaar is daar in het uitgewerkte programma de volgende passage voor opgenomen, “We willen geen gaswinning, zoutwinning, fracking en opslag van kernafval meer.....”, maar het opnemen bij de hoofdpunten geeft een betere garantie dat de boodschap gelezen wordt, dan in het uitgewerkte programma.

Advies programmacommissie: Overnemen. Versterking van de oorspronkelijke tekst.

Amendement 10: Jan van der Weij

Yn haadstik 8 “Winne mei toerisme” wurde “monumintale pannen” neamd.

Bestaande tekst en voorgestelde tekst: Ik stel foar it wurd “monumintaal” te ferfangen troch “**karakteristike**”. Dat liket in lyts ferskil mar foar de útfieringspraktyk is dat wol wichtich. Wy moatte ús net beheine ta ryksmonuminten of gemeentlike monuminten want dan falle guon bysûndere pannen bûten de boat en dat soe skande wêze. Want ek foar net-monumintale pannen is it mooglik in liening mei in lege rinte te krijen by it Nacionaal Restauratie Fonds en wêrom soenen jo dy kâns lizze litte ?

Advies programmacommissie: Overnemen. De programmacommissie ziet dat als een mooie aanvulling op de oorspronkelijk tekst.

Amendement 11: Teun de Jong

Voorgestelde tekst: We ondersteunen de inwoners van de eilanden bij het verbeteren van de kwaliteit van de veerdiensten. Hierbij gaat het om tarieven, vaarduur en aansluiting op openbaar vervoer. Over een aantal jaren neemt de provincie de concessie verlening over van het Rijk: de PvdA zet zich in voor een robuuste overgang.

Motivatie: (ontbreekt in amendement)

Advies: Overnemen en toevoegen aan standpuntenlijst. Redactioneel wordt het aangepast aan het format van de standpuntenlijst.

Amendement 12: Jouke van der Zee

Gedeeltelijke elektrificatie nevenspoorlijnen (p.20 concept verkiezingsprogramma).

Voorgestelde tekst: onder duurzaam openbaar vervoer toe te voegen: *‘De PvdA kiest voor de Friese nevensporen voor gedeeltelijke elektrificatie van de treinen die nu nog op diesel rijden.’*

Toelichting: door de combinatie van nieuwe accutechniek met duurzame stroom vergroening van het spoor bereikt kan worden.

Advies: Afwijzen. Het standpunt van de PvdA gaat verder dan dit amendement (al het openbaar vervoer op duurzame brandstoffen) en geeft ook meer ruimte voor de uitvoeringspraktijk.

Amendement 13.1: Bert van der Meulen

Hoofdstuk 10. Winne mei fernijd ferfier

Oorspronkelijke tekst: *Linksom of rechtsom, er móet sneller vervoer naar en van de Randstad gerealiseerd worden. De komende 4 jaren willen we niet blijven hangen in oude discussies, maar met een goed onderzoek onder Friese forensen duidelijk krijgen welke behoefte er is en samen met toekomstmakers een scenario uitwerken. Geen prestigeprojecten, wel fatsoenlijke reistijden en een goed vestigingsklimaat voor hurde wurkers die prettig willen wonen.*

Voorgestelde tekst: *Linksom of rechtsom, er móet sneller vervoer naar en van de Randstad gerealiseerd worden. De komende 4 jaar willen we **daarom naast snellere spoorverbinding over de huidige spoorlijnen ook de Zuiderzeelijn weer op de agenda zetten. Een onderdeel hiervan is met een goed onderzoek onder Friese forensen duidelijk krijgen welke behoefte er is en samen met toekomstmakers een scenario uitwerken voor een goed vestigingsklimaat voor hurde wurkers in heel Fryslân die prettig willen wonen.***

Toelichting: Tot twee maal toe, in de jaren tachtig en rond de eeuwwisseling, werden plannen uitgewerkt om de Zuiderzeelijn op korte termijn aan te leggen. In 1986 werd de aanleg op de lange baan geschoven. Eind 2007 werd, ondanks een lobby van de noordelijke provincies, opnieuw besloten om de lijn niet aan te leggen.

Over precies hoeveel banen de spoorlijn oplevert blijven economen van mening verschillen. Maar dat de Zuiderzeelijn veel banen oplevert, daarover is iedereen het wel eens. Maar er is ook een nieuw argument bijgekomen. De Randstad is overvol en de woningen zijn onbetaalbaar geworden. Wonen in Fryslân is aantrekkelijk als je in minder dan anderhalf uur in hartje Amsterdam bent.

De Sociaal Economische Adviesraad (SER) Noord-Nederland pleit in haar 'Advies Infrastructuur Noord-Nederland na 2023' voor een snelle spoorverbinding tussen Amsterdam en Groningen in combinatie met een snelle verbinding Groningen-Leeuwarden, omdat dit het vestigingsklimaat voor bedrijven in Noord-Nederland zal verbeteren. Door aanleg van de Zuiderzeelijn zullen de verbindingen significant sneller zijn tussen de Randstad en Fryslân en wordt de wederzijdse beschikbaarheid van personeel tussen de knooppunten vergroot. Werken in Amsterdam en wonen in Fryslân wordt een stuk gemakkelijker waardoor de druk op de Randstad wordt verminderd. Dit is profijtelijk voor Nederland als geheel.

De Zuiderzeelijn is daarmee een nationaal belang geworden. Maar zeker ook een provinciaal belang. En past binnen het sociaal democratisch gedachten goed van gelijke verdeling van kansen en mogelijkheden, ook over de regio's in Nederland. *Waarin iedereen werk heeft én werk houdt in een nieuwe economie. Waarin iedereen mee kan doen'*

Advies programmacie: Overnemen. De programmacommissie vindt het een verbetering dat ook nieuw spoor genoemd moet worden in dit kader. Daarbij ziet zij het traject van de Zuiderzeelijn als de meest optimale optie. De tekst van dit amendement vinden wij sterker dan het amendement van Andries van Weperen (zie 13.2 hieronder) over dit onderwerp, daar deze te ver uitgewerkt is.

Amendement 13.2: Andries van Weperen

2. op blz 18: Zuiderzeelijn

Voorgestelde tekst: Eerste bullit schrappen en vervangen door:

Een intercity Leeuwarden/Groningen- Drachten- Heerenveen-Lelystad-Almere Amsterdam is de beste manier om een snelle treinverbinding met de Randstad te realiseren.

Wij willen daarom dat de provincie samen met Groningen, Drenthe en Flevoland de Zuiderzeelijn weer op de landelijke mobiliteitsagenda zet.

Toelichting: Verbetering van de verbinding met Zwolle is belangrijk voor de connectie met het midden-en zuiden van Nederland. Voor de verbinding met de Randstad blijft dat echter een lapmiddel.

Advies: Afwijzen. De programmacommissie, zie ook motivatie bij amendement 13.1.

Amendement 14: Teun de Jong

Voorgestelde tekst: We hebben oog voor de specifieke situatie van de Waddeneilanden. Alle besluitvorming van provinciale staten wordt standaard getoetst op bijzondere gevolgen voor de bewoners van de eilanden. We noemen dit: de provinciale Waddentoets.

Advies: Overnemen en toevoegen aan standpuntenlijst. Redactioneel wordt het aangepast aan het format van de standpuntenlijst.

Amendement 15: Andries van Weperen

Op blz. 13: Planologie windmolens

Voorgestelde tekst: Na 4de punt toevoegen: De te verwachten nieuwe taakstelling windenergie invullen door clusters van hoog-vermogende molens op land in combinatie met sanering van oude (solitaire) molens.

Toelichting: om verrommeling van het landschap tegen te gaan moet de provincie ordenend beleid voeren om te voorkomen dat een ongestructureerde spreiding van (vervangende) hoge solitaire molens ontstaat.

Advies: Gewijzigd overnemen. De programmacommissie is van mening dat deze tekst net iets te gedetailleerd is voor het verkiezingsprogramma. We stellen voor de tekst als volgt op te nemen in de standpuntenlijst:

‘Als er hoogvermogende windmolens op land erbij komen, is de PvdA van mening dat dit alleen maar kan door sanering van oude, solitaire windmolens en waarbij het financiële rendement voor een belangrijk deel bij de gemeenschap terecht moet komen.’

Amendement 16: Jouke van der Zee

investeringen in Windpark Fryslan. (p.48 concept verkiezingsprogramma, standpuntenlijst)

Voorgestelde tekst: de betreffende alinea in de tekst beginnend met ‘...de investering in Windpark Fryslan t/m ...verdere investeringen in duurzaamheid’ schrappen.

Toelichting: Zijn motivatie is dat de 127 miljoen al te lang op de plank ligt en dat niet snel zal veranderen. De investering in risicovol (achtergestelde lening en aandelen). De provincie zadelt zichzelf op met een tweepettenprobleem; commercieel belang versus toezicht op natuurwaarden). Het park komt er ook zonder financiële injectie van de provincie.

Advies: Afwijzen. De programmacommissie ziet deze investering in schone energie als verstandig, waarbij het rendement van deze investering opnieuw geïnvesteerd kan worden in de samenleving.

Amendement 17: Jan der Weij

Het hoofdstuk landbouw:

Voorgestelde tekst: Behoud en versterking van de bijzondere kenmerken van het Friese landschap – in al zijn diversiteit – kan bijdragen aan de kwaliteit van de gebiedsidentiteit en het vergroten van de trots op de eigen regio en van het zelfvertrouwen van wie daar (willen) wonen en werken. Benut die bestaande kwaliteit om gebiedseigen kansen te creëren.

Toelichting: 2. haadstik 6 ‘Winne mei ús lânskip’ is iensidich want leit de klam op lânbou en miljeu. Mar it behâld fan it karakteristike Fryske lânskip (yn al syn ferskaat) wurdt suver net neamd. Sa as Douwe Hoogland by de beslútfoarming oer it Koersdokumint Omjouwings fisy al sein hat: “It lânskip moat heger op de aginda.” Dat bysûndere karakter soarget foar de romtlike kwaliteit en gebiedsidentiteit fan de streek. Hoedzje en noedzje dat mar kies in oare ynstek as yn it Koersdokumint dat foarrang jout oan de ekonomyske groei en as dy realisearre is, soe der jild wêze foar lânskip en natuer. Ek dat is iensidich want lânskip en natuer, romtlike kwaliteit en gebiedsidentiteit kinne de ekonomy ek stimulearje. Koart sein: it kostet net allinnich jild mar it smyt ek wat op !

Advies: overnemen. De programmacommissie ziet dit als aanvulling op de oorspronkelijk tekst.

Amendement 18: Peter de Haan

Hoofdstuk 8 ‘Winne mei toerisme’.

Voorgestelde tekst: bij de aandachtsbolletjes de ‘Elf steden’ (cultuurtoerisme) toevoegen.

Toelichting: Zijn motivatie is dat juist dit jaar (2018) is gebleken dat de elf steden met de fontein extra potentie hebben gekregen om cultuurtoeristen te trekken; die moet de komende periode benut worden.

Advies: gewijzigd overnemen. De programmacommissie is het volstrekt eens dat dit in ons verkiezingsprogramma moet worden opgenomen. Culturele Hoofdstad leert ons dat het investeren in cultuur positief is. Voorstel is een aparte bullet op te nemen waarin dit tot uiting komt.

- *In 2018 is gebleken dat de Elf steden met de fonteinen extra potentie hebben gekregen om cultuurtoeristen te trekken. Culturele Hoofdstad leert ons dat investeren in cultuur loont. Dit moet in de komende periode verder worden benut.*
-

Amendement 19: Peter de Haan

grootstedelijke problematiek van Leeuwarden.

Voorgestelde tekst: Voorgesteld wordt de volgende passage (tussen p.36 en 38) op te nemen. *‘Bij de vaststelling van samenwerkingsagenda’s en investeringsafspraken in noordelijk en provinciaal verband is speciale aandacht nodig voor behoud en versterking van de centrumpositie (economisch, cultureel en maatschappelijk) van Leeuwarden. Ten opzichte van steden als Groningen en Zwolle moet Leeuwarden minimaal dezelfde positie behouden. Daarnaast wil de PvdA actief werken aan de oplossing van de bovengemiddeld sociale problematiek die in diverse Leeuwarder wijken aan de orde is.’*

Toelichting: De enige grotere stad in Nederland waar de PvdA bij de laatste verkiezingen nog de grootste partij is gebleven is Leeuwarden. Daar zit dus relatief veel aanhang. Des te teleurstellender is het dat er geen passage in het verkiezingsprogramma is gewijd aan de specifieke positie van Leeuwarden als hoofdstad van de provincie die de concurrentie moet aangaan met vergelijkbare steden met een centrumfunctie (ook qua prioriteiten/verdeling van middelen). Een andere reden om specifieke aandacht aan Leeuwarden te schenken is de bovengemiddelde cumulatie aan sociale problematiek die de stad kent: enkele van de armste wijken in Nederland bevinden zich juist in de stad Leeuwarden. De grote stadsproblematiek van Leeuwarden wordt mede beïnvloed door de aanwezigheid van extra opvangvoorzieningen, het huis van bewaring (ex-gedetineerden blijven hier vaak hangen) die elders in de provincie niet voorhanden zijn enz. Voorde gevolgen daarvan behoort juist de PvdA oog te hebben.

Advies van de programmacommissie: Afwijzen. Op allerlei plekken in het concept programma worden voorstellen gedaan om juist iedereen in Fryslân die steun kan gebruiken te ondersteunen. Duidelijk komt uit de standpuntenlijst naar voren dat de PvdA wel door wil gaan met de zogenaamde samenwerkingsagenda’s. Het noemen van een specifieke gemeente, zonder verder doel, leidt af van deze inzet en wekt tegenstellingen die er volgens ons niet zouden moeten zijn.

Amendement 20: Bonne Bruinsma

Side 21 Prinses Margrietkanaal (standpuntenlijst 1.infrastructuur)

Voorgestelde tekst: toevoegen aan tekst ‘Een eventuele nieuwe vaarweg naar Drachten mag niet een nieuwe doorsnijding van het nationaal Park De Alde Feanen veroorzaken.’

Toelichting: De Burd is krekt mei in soad ynspanning en jild oanpakt. In nije beropsfarwei troch de Burd betsjut kapitaalfarneatiging. Er moet zorgvuldig omgegaan worden met het natuureiland De Burd en De Alde Feanen.

Advies programmacommissie: Gewijzigd Overnemen “Oplossingen van een eventuele nieuwe vaarweg naar Drachten moeten dan ook goed worden ingepast binnen een totaal ontwikkelingsplan. Hierbij zullen De Alde Feanen zowel als natuureiland De Burd zoveel mogelijk ontzien moeten worden.

Amendement 21: Bonne Bruinsma

Side 44 Omrop Fryslân

Vraag: Wêrom tekst net yn Frysk, wylst dat wol by **Radio en televisie** it gefal is. (dit leest de programmacommissie als een amendement om dit aan te passen).

Advies programmacommissie: niet overnemen, er komt nog een Fryske versie van het verkiezingsprogramma.

Motie 1 : binnengekomen tekst van Jan Vledder (de programmacommissie ziet zijn inleidende opmerkingen bij het indienen van een amendement als een motie)

1. Landbouw: Er komt 48 keer het woord “landbouw” in het document voor. Dat is vrij vaak. Maar helaas niet erg positief. Of liever: bijna in alle gevallen negatief. Wij hadden ongeveer dezelfde problematiek in ons programma in Ooststellingwerf. Daar kwam landbouw ook bijna niet voor behalve in een negatieve context. Dat is een beetje dom. De landbouw is erg belangrijk in onze provincie en daar moet je niet negatief over doen. Beter is er een goed verhaal over schrijven. Vele Friezen leven van de landbouw. Het is waarschijnlijk een van de grootste geldbrengers hier. Veel secundaire industrie is eraan gekoppeld. Veel voedselverwerking. Machinebouw. Hightech! Niets mis mee. Ik leefde er zelf ook van. Vele van onze leden waarschijnlijk ook. Een goede tekstschrijver schrijft zo, in een paar zinnen, een doordacht verhaal over landbouw waarbij je van negatief naar positief omslaat. We moeten wel blijven leven (eten)!

Advies: De programmacommissie is het volstrekt eens dat landbouwers en de landbouwsector van groot belang zijn voor Fryslân. Het is niet de bedoeling geweest om een negatief beeld hierover op te roepen. Wel zijn we van mening dat er veranderingen aan de orde zijn. We zullen bij de eindredactie de tekst nog een keer goed doornemen en de teksten positiever formuleren.

Motie 2 : Jenny Bouma

Hoofdstuk Wonen

Voorgesteld punt : Van Jenny Bouma kregen we een waardevol voorbeeld van bouwen voor de toekomst, wonen en zorg, De Knarrenhof. Dit is een mooi voorbeeld van initiatieven en innovaties vanuit de maatschappij waarvoor we ruimte willen en hulp bieden om dit van de grond te krijgen.

Advies : We zorgen voor een passende tekst over De Knarrenhof als voorbeeld en onze ambitie om ruimte en hulp te bieden om zulke initiatieven van de grond te krijgen.